

Sluttrapport prosjekt:

14/85	Gruvemuseum Gruve 3 – sikring av daganlegg – 2014
15/26	Gruvemuseum Gruve 3 – formidling - 2015
15/111	Visualisering av virksomheten i Gruve 3 – 2015

Som avtalt leveres det her en samlet rapport for alle tre prosjektene siden disse henger sammen og har et parallelt forløp.

Innledning/oppsummering

Målsettingen med disse tre prosjektene - og med de tidligere prosjektene for Gruve 3 som har mottatt støtte fra Svalbards miljøvernfond – har vært å bevare uteanlegget og sikre deler av gruveanlegget (under dagen) mot forfall, samt å gjøre det tilgjengelig og sikkert slik at det kan benyttes til å formidle en viktig del av Longyearbyens gruvehistorie.

Prosjektene er nå gjennomført og arbeidene blir videreført. Målsettingen med å arrangere omvisinger for tilreisende og fastboende er oppnådd.

Omvisninger startet september 2015 i et samarbeid mellom Basecamp Spitsbergen og Store Norske. Det første driftsåret hadde anlegget drøyt 3.000 besøkende. Høsten 2016 overtok Store Norske driften og omvisingene alene.

Daganlegget/gruveanlegget er pr. i dag et helårig turistprodukt (uavhengig av vær og føreforhold) i Longyearbyen med tre fulltids arbeidsplasser. I 2017 hadde anlegget 5.300 betalende gjester. I tillegg ble det gjennomført åpen dag for Longyearbyens befolkning, besøk av 2. klasse ved Longyearbyen skole i forbindelse med prosjekt «den arktiske skolesekken» og besøk av Kullungen barnehage. Varmtlageret brukes til kulturarrangementer. Gruveanlegget benyttes også til undervisningsformål av UNIS (geologikurset).

Uten økonomisk støtte fra Svalbards miljøvernfond hadde dette ikke vært mulig.

Sluttrapport de enkelte prosjektene

14/85 *Gruvemuseum Gruve 3 – sikring av daganlegg – 2014*

Det er drenert på baksiden av daganlegget - den delen som vender inn mot fjellsiden- for å hindre at løsmasser og is presser seg inn mot bakveggene av anlegget. Dette gjør at det er mindre vannsig inn daganlegget. Tidligere førte dette til sporadiske oversvømmelser, slik at bygget ikke kunne brukes. Det er foretatt tetting av vegger og omlegging av tak (dagoppholdet). Alle disse gjør bygningsmassen mer stabil og forhindrer videre forfall.

Det er innkjøpt et parafindrevet varmeverk («Copcovverk») til å varme opp og tørke deler av daganlegget når det er behov for det. Vannrør fra dagtank til daganlegget er sikret mot frostsprengning og lekkasjer.

Videre er det laget gjennomgående fortau gjennom hele daganlegget slik at publikum kan ferdes sikkert i anlegget. Prosjektet har også gjort det mulig å åpne første del av gruvegangen slik at det har vært mulig å få et inntrykk av anlegget videre innover berget. Dette er nå videreført i prosjekt 15/26.

Sikringsarbeidene er gjort i samarbeid med Svalbard Bygg og Sweco.

Tiltaket har vært helt nødvendig for å sikre tilgjengeligheten til daganlegget. Det vil være behov for at sikringsarbeidene videreføres og bygget vedlikeholdes løpende. Store Norske/Gruve 3 har ansvaret for dette.

15/26 *Gruvemuseum Gruve 3 – formidling - 2015*

Prosjektet har vært omfattende og krevende, særlig den delen som har omfattet sikring av hovedstollen innover i berget. Det er gjort andre store arbeider med formidlingsdelen av Gruve 3.

På grunn av uforutsette forhold i tilknytning til driften i Svea Nord ble oppstart av prosjektet sterkt forsinket. Det var også uvisst om det kunne gjennomføres i sin helhet på grunn usikkerhet knyttet til ventilasjon og rømningsveier. Gruvegangen er nå sikret inn til det gamle frøhvelvet (Frøyhall), der kullfløtsen også blir tydelig. Målsettingen om å sikre gruvegangen videre helt inn til den gamle besøksstrossa cirka 600 meter inn i berget ble lagt på is. Publikum kan nå komme trygt og sikkert 300 meter inn i berget. Dette bidrar utvilsomt mye til opplevelsen for de besøkende. Denne delen av prosjektet har vært den mest kostnadskrevende ettersom hengen (taket) og deler av sidepallen (veggen) var i svært dårlig forfatning.

Opplevelsen av hvordan det var å arbeide i en lavstrossegruve som Gruve 3 manglet likevel, og som nevnt ovenfor er det tvilsomt om det er praktisk og sikkerhetsmessig mulig å komme seg inn til det gamle driftsområdet. Store Norske inngikk derfor en avtale med selskapet Freden Form, som er spesialister på landskapsmodeller, om å lage en fullskala modell av et produksjonsområde slik det var i Gruve 3. Ved kulltippen i daganlegget er det nå laget en 30 meter lang kopi av en strosse som publikum kan krype gjennom og oppleve mørket og lydene i fjellet. Modellen ble åpnet sommeren 2016 og er et vesentlig bidrag til opplevelsene i Gruve 3.

Tilskuddet fra Svalbards miljøvernfond er ikke benyttet fullt ut ettersom gruvegangen ikke ble sikret fra det gamle frølageret og videre innover mot det gamle produksjonsområdet. Dette skyldes som nevnt usikkerhet omkring ventilasjon og rømningsveier (etter Frøyhall). Rehabilitering av smie er ikke fullført på grunn av brannsikkerhet.

15/111 *Visualisering av virksomheten i Gruve 3 – 2015*

Prosjektet er gjennomført i samarbeid med Freden Form, som har laget en modell av et driftsområde i Gruve 3 som viser hvordan kullet ble brutt i fjellet ved hjelp av kuttmaskiner, dynamitt og skrapeutstyr. Modellen viser både driftsmetoder og arbeidsforhold. Den er et viktig verktøy for å forklare en driftsform som er benyttet i kullgruvene rundt Longyearbyen. Modellen er plassert i dagoppholdet.

Det er videre montert høyttalere og effektlys. Ved bruk av autentiske gruvelyder og lyseffekter blir det skapt illusjoner av at det er drift i anlegget. Det er laget tilsvarende lydeffekter i strossemodellen.

Autentisk lyd er anskaffet fra opptak som er gjort i Gruve 3 på 90-tallet med profesjonelt utstyr.